

Å bo hjemme lengst mulig

Lisbeth Hammer Krog
Varaordfører i Bærum

Velferdsteknologikonferansen 2010
Rica Hell Hotel Værnes
Torsdag 17. juni

Trygghet – verdighet - mot

Bo hjemme lenger

■ Bærum kommune etterlyser statlig støtte

Ny teknologi vil kunne revolusjonere deler av eldreomsorgen. Bærum vil være foregangs-kommune, men etterlyser statlig vilje og penger.

ER SAUFSEN

Varaordfører Lisbeth Hammer dug i Bærum er utrolnødd på tenidien. Hvorfor veste i Lieris å vtedninge om ny teknologi om kan bedde tryggheten for idre og kanskje søge for at de an bo lenger hjemme i egne bo-ger? Vi må gjøre det nå, mener su.

Å bo hjemme lengst mulig, er å vinn-vinn-situasjon for alle. Det er en av hovedkonklusjonene i et forprosjekt mellom kommunenes Sentralforbund (S) og Næringslivet Hovedkommission (NHØ) kalt ARTE-Rbeidkraft og TEKnologi, som om i mai i fjor. I midten av juni det stor konferanse på Værnes n velferdsteknologi i regi av edITHor.

Lønnsomt. Rapporten fra KS (NHØ) viser at det vil være sam-



Ny teknologi kan gjøre tryggheten større for eldre, mener tjenesteleider Helle Brit Oppedal på Bekkestua eldresenter (L.v.) og varaordfører i Bærum, Lisbeth Hammer Krog.

Handling – nå! – Jeg ser at det står i mange dokumenter at vi skal gjøre dette, det står i Samhandlingsreformen. Men hvor er viljen til handling? Hvor er isentivene til kommunene for å ta det i bruk?

Aftonposten møter varaordfører Krog på Bekkestua eldresen-

– Jo, menles det. – Så da må vi snart kunne ta i bruk viktige hjelpemidler. F. eks GPS. Med det hjelpemiddelet kan jo pårørende eller ektefeller følge med hvor man er. Så er det sensorer som sender og slukker elektrisk lys og komfyret. Og så er det sensorer som måler alle utgangsløser: IKKE GÅ UT HER, sto det på de lappene.

– Vi kunne jo ikke løse henne inne, men hun ble jo sint på meg for disse lappene. Følelse av mestring er viktig for eldres sebfølelse. Hadde vi hatt GPS på henne, hadde det jo vært langt

med ny teknologi

■ Aktuelt med GPS-peiling for demente

Dette kan den nye teknologien gjøre



GPS-sporing av demente. Pårørende eller helpersonell kan følge ferden.



Automatført bil. Begynner allerede å bli innført i nevngrobudene.



Avanserte senge med trykksensor. Kan registrere bevegelse.



Smart-to som måler urin og blodkuler. Bedre helseoversikt.



Smartthor med bevegelsesensor. Aarvne, tidstidder for kenslye.



Kroppsensoren som måler blodtrykk og herteelkvens.



Støvesugrobot. Er allerede i ferd med å bli tatt i bruk på sykehus.



Blomstrobot. Skal kunne slukke blomstiller – hvis den ikke gjør annet.



Mer tekno i eldreomsorgen

Ny satsing.

Trygghetsskapende teknologi i eldreomsorgen kan bli en spesialitet i Bærum. Kanskje med et nasjonalt kompetansesenter på Fornebu.

– Vi vil om få år ha langt flere pleie- og omsorgstjenende, og har behov for alle de varme henderne vi kan skaffe oss, sier lederen for Sektoravdeling helse og omsorg i Bærum, vaksæddirektør Lisbeth Hammer Krog (H).

48-åringen fra Ekensmark merer det haster med å utvikle nye teknologiske løsninger for å frigjøre arbeidskraft til å utføre de mest prioriterte omsorgsoppgavene, samtidig som vi skaper større sikkerhet for dem som bor hjemme.

Tikkende bombe

Den demografiske bomben tikkler. Eldrebølgen står kun nåk den første



ELDERBØLGE: Teknologi gir trygghet, men sosialt svarer et ikke mindre viktig når man blir eldre, konstaterer lederen for Sektoravdeling helse i Bærum, Lisbeth Hammer Krog (fra venstre) i samtale med Elin Kjøppestad, Mortine Steenland og Janne Wiggf, brukerstyrets leder på Tonum og Jørg Selnesen, leder for teknologisenteret.

et hjertebein for meg, forteller Hammer Krog.

Fornebu-senter

Stor var glæden da Bærum i vinter ble foreslått som partner i et SENTEF-prosjekt for etablering av et Senter for innovasjon (SFI) for velferdsteknologi. Senteret skal utvikle



Trygghetsskapende teknologi

Et smartt hus. Et lite komponenter kompileres med hverandre via et lokalt nettverk. Teknologien kan brukes til å overvåke, varsle og utløse



FLICHT: Robotstøttestaven har innløst gulvets i Solbakken bo- og behandlingssenter på Østerås, slik at Lisbeth Hammer Krog (H.) og Kristin Stødal, leder i kommunens Enhet for helse- og omsorgstjenester.

Datahjelp for demens

Men PC skal ikke erstatte mennesker

En dataskjerm hjemme i stuen skal hjelpe demente med å huske hva de skal gjøre. Ved hjelp av enkle symboler og godt synlig tekst vises daglige gjøremål og beskjeder.

INGERBORG MOE WENCHE FUGLEHAUG

– Vi ser at noen av de eldre som har prøvd systemet, har hatt god nytte av det. En pleier å ringe datteren hele tiden for å spørre om ting. Nå viser skjermen hva hun skal gjøre, forteller prosjektmedarbeider Ingrid Haug, Ølsen ved Ressurssenter for demens i Trondheim kommune. Dataskjermen har enkle symboler, som måne og sol, for å fortelle om det er dag eller natt. Klokken viser både med visere og tall, og starttiden har en enkel meny. En av de viktigste funksjonene er å vise dagens gjøremål: Dagens klokken 12. Buss nummer 30 til legen. Husk å drikke vann.

Selvrespekt. – Kanskje husker de ikke når de skal ha dusj. Hvis de vet det, kan de gjøre



Ruth Hilmarssen og Klara Olsen har prøvd ut det nye systemet. Skjermen viser tid på døgnet gjøremål og kan også brukes til å få beskjeder fra pårørende.

6 NYHETER

Jilteposten
Søndag 10. februar 2008

Skal hjelpe bestemor

Roboter, kameraer og GPS-sendere inn i eldreomsorg

Roboten Anna løfter deg ut av sengen, hjelper deg opp fra toalettet eller gir deg ryggmassasje. Om et par år kan hun gjøre det i norske sykehjem, om politikerne vil.

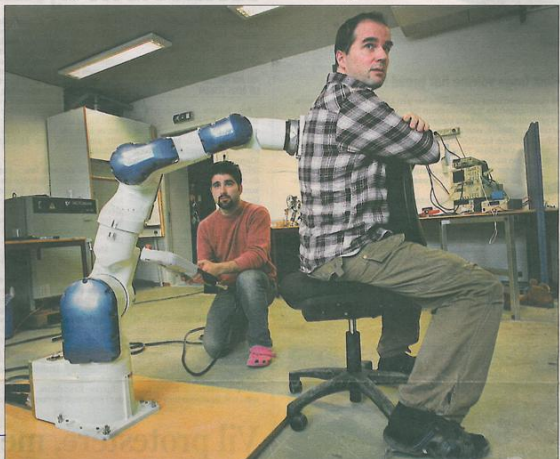
CHRISTINE ENGH
INGRIS STØVRELL (foto)

10 000 nye, varme hender i pleie- og omsorgstjenesten innen utløpet av 2009, var løftet Regjeringen ga i Soria Moria-erklæringen. Et løfte som er umulig å holde, mener kommunenes interesseorganisasjon KS.

Nå går KS og NHO nye veier for å løse bemanningkrisen i eldreomsorgen. De utvider muligheten for at roboter, sensorer, kameraer og GPS-sendere skal frigjøre hender, slik at de kan brukes til omsorg.

– Vi gjør dette for at folk skal kunne bo hjemme og være selvbjørne lengst mulig. I tillegg har det positiv effekt på mangelen på arbeidskraft, påpeker Åshild Willersrud, direktør i KS.

Kan misbrukes. Den teknologiske fremtiden er nærmere enn mange tror. For en uke siden kom roboten Anna til Trondheim for informasjons ved Universitetet i Oslo, hvor forskerne blant annet skal se på hvordan Anna kan trenes i omsorgssituasjoner. Hun skal programmeres til å kunne massere ryggen og å tulle og løft. Om politikerne vil og finansieringen sikres, kan Anna settes i arbeid om et par års tid.



Forrige uke kom roboten Anna til Universitetet i Oslo. Her får førsteamanuensis Mats Hovin massasje mens forsker Olin Mirmotahar programmerer. I løpet av et par års tid vil Anna kunne utplusseres i norske sykehjem for å ta tunge løft og gi ryggmassasje.

Lisbeth Hammer Krog

Erfaringer fra Skottland

- 93% - tryggere hjemme
- 82% - mindre redde og stressede
- 60% - høyere livskvalitet
- 70% av pårørende opplever mindre stress

+ økonomiske innsparinger

Trygghetspakke

- Fallsensorer
- Medisineringsautomat
- Sporingstønsninger
- Temperatur/røykdeteksjon
- Innfasing av kroppssensorer

Robotstøvsuger

- Er til utprøving på ett bo- og behandlingssenter i Bærum
- Mål:
 - Lette arbeidsbelastning for renholdspersonale
 - Frigjøre personale til mer pasientrettede oppgaver

Utfordringer for kommunen ved innføring av teknologiske løsninger

- Økonomi – må ha investeringsmidler
- Teknologiangst – holdninger til teknologi blant helsepersonell, brukere og pårørende
- Generell motstand mot endring
- Kommunal innkjøpskompetanse
- Tilfredsstillende infrastruktur på kommunikasjon

Dilemmaer i forhold til innføring av velferdsteknologi

- Ethiske dilemmaer
 - Erstatte tjenester fra personer med tjenester fra tekniske hjelpemidler (mindre sosial kontakt?)
- Personvern – overvåkning
- Forespørsel om samtykke
 - Frivillig ordning
 - Innhentes av fastlege eller kommunen

Kinesiske tegn for krise

Viljen velger virkelighet

FARE

- Teknologi reduserer personlig kontakt
- Kan gi falsk trygghet
- Kan skape merarbeid
- Går på bekostning av etiske prinsipper og personvern hensyn

MULIGHETER

- Bli boende lenger hjemme på en tryggere, sikrere og mer verdig måte
- Forebygge det vi alle er redde for:
 - Brann, ulykker, fall
- Bedre oppfølging av kronikere
- Bedre samhandling 1. og 2. linje

Velferdsteknologiens showroom

Nasjonalt kompetansesenter
Forskning, næringsliv og offentlig
sektor må samarbeide

Konklusjon POLITISK MOT

DEBATT 5

OFFENTLIG SEKTOR. Med det press vi opplever nå, trengs politisk mot og nytenkning for å møte eldrebølge og kvalitetskrav.

Vi trenger politisk mot

Debatt

TARJE BJØRGUM
politisk rådgiver,
Abelia, Foreningen
for kunnskaps- og
teknologibedrifter i NHO



Velferd. Vi har gode offentlige velferdsordninger i Norge. Sterk vekst i yrkesdeltagelsen har bidratt til stadig forbedrede velferdstiltak uten å sprengre budsjettene. Det har gått bra helt hit.

Om noen år vil antallet pensjonister pr. yrkesaktive person dobles. Det vil gi sterk vekst i offentlige utgifter og mangel på kompetent arbeidskraft. Kravene til kvalitet på tjenestene vil øke.

Mangler ambisjoner. Abelia har evaluert partienes utkast til program for neste stortingsperiode. Resultatet er nedslående. Partiene, kanskje med unntak for Høyre, avslører manglende ambisjoner for offentlig sektor. Andre land, som Danmark, Storbritannia og Obamas nye USA, satses målrettet på teknologi for å møte presset på offentlig sektor. Abelia foreslår fem politiske grep for å møte dagens utfordringer:



forlag og andre produsenter av digitale læremidler.

3. Ta styring i Helse-Norge. Til tross for firedobling av helsesektorens andel av statsbudsjettet de siste tiårene, klarer aktørene fortsatt ikke å samhandle. I stedet kjøres pasientjournaler med drose mellom sykehus. Helse-Hanssen er opptatt av samhandling, men synes så langt ikke å ha skjont mulighetene i teknologi.

20 prosent av arbeidstiden på et sykehus brukes til å lete, sier forskning. Ultralydteknologi og RFID kan brukes til å merke alt fra sykehusutstyr til pasienter. En reell digital samhandling vil kreve både lovendringer, standardisering og økte investeringer. Har vi råd til å la være?

4. Mer omsorg med ny teknologi. Ti-den er inne for å nytænke produksjon av omsorgstjenester. Behandling og omsorg for mennesker med kroniske sykdommer kan flyttes hjem med hjelp av ny teknologi. Smarthus og nettbaserte helsetjenester kan gi eldre mennesker trygghet og frigjøre varme hender i eldreomsorgen.

Danmark bevilget i 2008 tre milliarder til omsorgsteknologi innen kommunal pleie- og omsorg. Finland etablerer kompetansesentra i Japan, for å tilpasse og selge finsk omsorgsteknologi til et land hvor eldrebøl-



ert på foredragene under eHelsekonferansen. Her sammen med politisk
FOTO: STIAN ESPELAND

Lisbeth Hammer Krog

Samarbeid med Sintef

- Sintef søker forskningsrådet om midler til Senter for forskningsdrevet innovasjon innen Velferdsteknologi (SFI)
- Bærum kommune er part i denne søknaden
 - Utvikling
 - Utprøving
- Beslutning; desember 2010
- Oppstart; januar 2011



Det gode liv i Et helseperspektiv

*Det handler om å ha noe
å leve av,
leve i og
leve for*

